

Deficiențele amplasării raționale a resurselor de muncă la etapa postprivatizațională

Este incontestabil faptul că potențialul fiecărei țări este valorificat, în primul rând, prin resursele umane, acestea fiind unicele creatoare de resurse materiale, morale și spirituale. În acest context, menționăm că schimbările cantitative și calitative, care au loc în componența populației, ocupate au o semnificație majoră pentru competitivitatea și prosperitatea fiecărei țări.

În Republica Moldova, pe parcursul perioadei de tranziție, inițial, s-au marcat mișcări considerabile ale populației între ramurile economice: s-a redus substanțial numărul de persoane ocupate în industrie, construcții, învățământ, ocrotirea sănătății. Concomitent, a crescut cu mult numărul populației încadrate în agricultură, constituind circa jumătate din populația ocupată, după cum este reprezentat în tabelul 1.

Tabelul 1

Populația ocupată pe tipuri de activități; 1997 - 2002

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	1997	1998	1999	2000	2001	2002
	Mii persoane					Structura, %						
TOTAL	1,646	1,642	1,495	1,515	1,499	1,505	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Agricultura, economia vânatului și servicii auxiliare	683	749	730	765	764	747	41,5	45,6	48,8	50,5	51,0	49,6
Industria prelucrătoare	167,0	155,0	135,0	136,0	137,0	142,3	10,1	9,4	9,0	9,0	9,1	9,5
Energia electrică, gaze și apă	20,0	23,0	22,0	23,0	26,0	26,5	1,2	1,4	1,5	1,5	1,7	1,8
Construcții	52,0	58,0	44,0	44,0	43,0	46,0	3,2	3,5	2,9	2,9	2,9	3,1
Comerț cu ridicata și amănuntul	258,0	190,0	135,0	146,0	145,0	155,1	15,7	11,6	9,0	9,6	9,7	10,3
Transport, depozitare și comunicații	72,0	77,0	70,0	64,0	64,0	61,7	4,4	4,7	4,7	4,2	4,3	4,1
Activități financiare	10,0	10,0	10,0	9,0	9,0	9,2	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6
Tranzacții imobiliare	36,0	37,0	37,5	34,0	36,0		2,2	2,3	2,3	2,2	2,4	
Administrație publică și apărare, asistență socială obligatorie	48,0	52,0	49,0	50,0	50,0	65,8	2,9	3,2	3,3	3,3	3,3	4,4
Învățământ	151,0	148,0	137,0	129,0	101,0	105,3	9,2	9,0	9,2	8,5	6,7	7,0
Sănătate și asistență socială	91,0	88,0	80,0	71,0	71,0	72,2	5,5	5,4	5,4	4,7	4,7	4,8

Sursa: Departamentul Statistică și Sociologie. Ancheta Forței de Muncă. Calcule TEM

Actualmente perturbările în componența și structura populației continuă, fiind mult mai semnificative în ramurile cu o remunerare joasă a muncii. Astfel, sesizăm deja o reducere substanțială a numărului de salariați în agricultură, mai mică în industria prelucrătoare, energie

electrică, gaze și apă, precum și în construcții. În același timp, numărul de angajați în activitățile financiare, tranzacțiile imobiliare, administrarea publică și apărare, unde salariul mediu nominal variază în limitele 1147 – 3034 lei, are chiar o tendință de creștere (Tabelul 2).

Structura numărului mediu lunar de salariați; 2001 – 2003

	2001	2002	2002 tr.1	2003 tr.1	2001	2002	2002 tr.1	2003 tr.1
	Mii persoane				Structura, %			
TOTAL, mii persoane	672,3	689,8	682,7	675,6	100,0	100,0	100,0	100,0
Agricultura, vânăutul și servicii auxiliare	177,4	167,2	163,6	150,9	26,4	24,2	24,0	22,3
Industria prelucrătoare	89,9	103,9	103,3	102,7	13,4	15,1	15,1	15,2
Energia electrică, gaze și apă	17,3	19,6	20,1	19,7	2,6	2,8	3,0	2,9
Construcții	18,7	17,0	17,2	15,8	2,8	2,5	2,5	2,3
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	26,8	31,9	31,4	32,4	4,0	4,6	4,6	4,8
Transport, depozitare și comunicații	45,6	47,4	46,8	47,2	6,8	6,9	6,9	7,0
Activități financiare	6,5	8,2	8,0	8,5	1,0	1,2	1,2	1,3
Tranzacții imobiliare	25,8	26,7	26,2	27,2	3,8	3,9	3,8	4,0
Administrație publică și apărare	51,4	53,1	52,2	54,1	7,6	7,7	7,6	8,0
Învățământ	122,3	123,1	122,9	125,2	18,2	17,8	18,0	18,5
Sănătate și asistență socială	67,6	67,1	67,3	67,0	10,1	9,7	9,9	9,9

Sursa: Departamentul Statistică și Sociologie. Calcule TEM.

Notă: Informația este bazată pe sondajul lunar al întreprinderilor cu un personal minim de 20 angajați.

Analiza comparativă a salariilor medii lunare ale diferitor categorii de lucrători ne arată că decalajul dintre ramuri rămâne a fi destul de mare. Astfel, în trimestrul 1 al anului 2003 diferența dintre salariile sectorului financiar și cele înregistrate în ramurile cu cele mai mici salarii, cum sunt agricultura, ocrotirea sănătății și învățământul, a fost de 7.0 , 4.6 și 4.3 ori respectiv. În trimestrul doi diferența a constituit respectiv 7.5 , 5.36 , 5.2 ori, iar în luna septembrie s-a redus până la 4.0 , 3.96 , 3.58 ori.

Astfel, remarcăm remunerarea la un nivel extrem de redus a circa jumătate din populația ocupată a țării, adică a sectorului agrar, cit și a celor care au menirea să instruiască și să stea la straja sănătății întregii națiuni și care constituie încă 12 % din populația încadrată în muncă.

Pronosticurile evoluției economice în ultimele luni ale anului 2003 nu aduc nici un spor de optimism la acest capitol. În luna octombrie a.c. s-a înregistrat cel mai înalt indice al prețurilor de consum - 2,1%. Indicatorul cumulativ al inflației de la începutul anului a constituit 13,7%. Pentru anul 2004 BNM a prezis un indicator al

inflației de 8 - 10%, pronostic confirmat și de misiunea FMI. Sporul neconsiderabil la salariu, acordat recent bugetarilor, nu contribuie nicidecum la sporirea bunăstării lor, fiind raportat la indicatorii inflației. Într-o situație și mai drastică se află agrarienii, ținând cont de reducerea cu 20% a volumului de producție agricolă în anul 2003 comparativ cu anul 2002, ceea ce are un impact direct asupra veniturilor în această ramură.

În baza celor expuse, conchidem următoarele: rezultatele preliminare ale anului 2003 referitor la veniturile populației ocupate în sferile defavorizate, fiind raportate la tendințele în indicele prețurilor de consum, vorbesc despre un decalaj continuu atât în structura populației ocupate, cit și în bunăstarea diferitor categorii de angajați, marcându-se preponderent o eventuală reducere considerabilă a veniturilor agricultorilor; astfel, conștientizăm că problema amplasării raționale a forțelor de muncă și a veniturilor populației a luat o amploare și mai mare în anul curent, iar soluționarea ei necesită eforturi guvernamentale oportune.